

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2009/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2014/86

Karar Günü:17.12.2014

R.G. Tarih-Sayı:30.01.2015-29252

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

İşçi Partisi 2008 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İhtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

İşçi Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2008 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Sadettin CEYHAN tarafından heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Partinin 2008 yılı gelirleri toplamının 1.456.688,54 TL ve giderleri toplamının 1.355.973,67 TL olduğu, gelecek yıla devreden nakit tutarının ise 210.039,78 TL olduğu anlaşılmaktadır.

Parti 2008 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hâliyle Partinin 2008 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin 2008 yılı gelirleri toplamı 170.485,46 TL olup bunun 71.545,76 TL'si bağışlardan, 68.255,95 TL'si alınan örgüt yardımlarından, 30.683,75 TL'si önceki yıl gelirlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Esas Sayısı:2009/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi)**Karar Sayısı:2014/86**

Parti il örgütlerinin 2008 yılı gelirleri toplamı 1.286.203,08 TL olup bunun 488.761,51 TL'si üye yıllık aidatlarından, 430.362,83 TL'si bağışlardan, 183.744,27 TL'si alınan örgüt yardımlarından, 7.195,70 TL'si parti etkinlik gelirlerinden, 21.065,00 TL'si satış gelirlerinden, 350,00 TL'si diğer gelirlerden, 154.723,77 TL'si önceki yıl gelirlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi**1- Genel Merkez Giderleri**

Parti Genel Merkezinin 2008 yılı giderleri toplamı 253.487,55 TL olup bunun 99.084,51 TL'si yönetim giderlerinden, 46.118,01 TL'si personel giderlerinden, 3.706,60 TL'si gezi, seçim, toplantı giderlerinden, 199,88 TL'si vergi vb. giderlerden, 104.378,55 TL'si geçmiş yıl giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2008 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 22.709,32 TL'dir.

Parti Genel Merkezinin 2008 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

1- Parti adına düzenlenmeyip kişiler adına düzenlenen ve detayı aşağıdaki tabloda gösterilen seyahat harcamaları parti bütçesinden karşılanmıştır.

Yevmiye Tarihi ve Numarası	Yolcunun Adı Soyadı	Tutarı (TL)
1.1.2008/2	Hasan AKSEN	33
12.1.2008/12	Hüseyin KARANLIK	22
15.1.2008/13	“ “	16,5
22.1.2008/21	Hasan BEY	33
23.1.2008/22	Bayram YURTÇİÇEK	30
29.1.2008/30	Hasan AKSEN	33
30.1.2008/32	Bayram YURTÇİÇEK	40

13.2.2008/46	Hasan AKSEN	33
21.2.2008/54	“ “	33
28.2.2008/64	-	5
28.2.2008/68	Bayram YURTÇİÇEK	15
12.3.2008/78	“ “	140
31.3.2008/99	“ “	99
4.4.2008/106	Mehmet AKKAYA	15
5.4.2008/106	Mehmet Bedri GÜLTEKİN	17
21.4.2008/124	Hasan AKSEN	58
24.4.2008/127	“ “	35
23.4.2008/126	Hüseyin GÖKALP	40
3.5.2008/135	Hasan AKSEN	66
13.5.2008/143	Mehmet AKKAYA	25
22.5.2008/152	“ “	29
23.5.2008/153	-	40
4.6.2008/166	-	29
9.6.2008/172	Mehmet AKKAYA	30
27.6.2008/191	Bayram YURTÇİÇEK	20

Esas Sayısı:2009/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi)**Karar Sayısı:2014/86**

28.6.2008/192	“ “	20
14.7.2008/208	“ “	46
15.7.2008/209	“ “	42
17.7.2008/212	“ “	45
7.8.2008/238	“ “	148
23.8.2008/256	Kamil DEDE	33
18.9.2008/277	Mehmet Bedri GÜLTEKİN	430,06
10.10.2008/301	Bayram YURTÇİÇEK	35
12.10.2008/303	“ “	12
13.10.2008/305	“ “	26,5
24.10.2008/316	Mehmet Bedri GÜLTEKİN	1082,94
31.10.2008/322	Hasan AKŞEN	32,50
1.11.2008/324	“ “	40
9.11.2008/332	“ “	30
25.12.2008/374	Bayram YURTÇİÇEK	25
	TOPLAM	2.984,50

Yukarıda detayı verilen seyahat giderlerinin Parti bütçesinden yapılması nedenleri 18.6.2014 gün ve 33787353-107.2.829 sayılı yazımızla Partiye sorulmuştur. Parti yetkilileri göndermiş oldukları yazıda, seyahat giderleri parti bütçesinden karşılanan kişilerin Merkez Karar Kurulu üyesi

Esas Sayısı:2009/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi)**Karar Sayısı:2014/86**

kişiler olduğu, söz konusu harcamaların parti amaçları doğrultusunda yapılan seyahatlere ilişkin giderler olduğu cevabını vermişlerdir.

Ancak harcama belgeleri arasında, söz konusu seyahatlerin parti adına ve parti faaliyeti için yapıldığını gösteren herhangi bir belge bulunmadığı gibi cevap yazısı ekinde de söz konusu harcamaların siyasi parti faaliyetleriyle ilişkili olduğunu kanıtlayıcı bir belge ibraz edilmemiştir.

Dolayısıyla söz konusu seyahat giderlerinin parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden; 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 2.984,50 TL'nin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

2- Aşağıdaki tabloda detayı gösterilen gecikme bedelleri parti bütçesinden karşılanmıştır.

Yevmiye Tarihi ve Numarası	Alındı Tarih ve Numarası	Mahiyeti	Tutarı
24.3.2008/90	20080324100190002640	Gelir Vergisi gecikme zammı	357,76
24.3.2008/90	20080324100190002630	Gelir Vergisi gecikme zammı	187,96
27.3.2008/94	A2FP-00002	Sigorta Primi gecikme zammı	224,85
27.3.2008/94	A2FP-00001	Sigorta Primi gecikme zammı	2803,61
27.3.2008/94	165025	Sigorta Primi gecikme zammı	217,16
27.3.2008/94	165026	Sigorta Primi gecikme zammı	249,57
27.3.2008/94	165022	Sigorta Primi gecikme zammı	30,78
27.3.2008/94	165023	Sigorta Primi gecikme zammı	98,76

Esas Sayısı:2009/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2014/86

16.5.2008/145	016018	Sigorta Primi gecikme zammı	257,17
16.5.2008/145	016017	Sigorta Primi gecikme zammı	2835,68
23.10.2008/314	40165	Sigorta Primi gecikme zammı	180,64
23.10.2008/314	40158	Sigorta Primi gecikme zammı	1982,84
31.12.2008/384	40653	Sigorta Primi gecikme zammı	1716,93
31.12.2008/384	40653	Sigorta Primi gecikme zammı	155,54
		TOPLAM	11.299,25

Yukarıda detayı verilen gecikme cezalarına ilişkin giderlerinin parti bütçesinden yapılması nedenleri 18.6.2014 gün ve 33787353-107.2-829 sayılı yazımızla Partiye sorulmuştur. Parti yetkilileri göndermiş oldukları yazıda söz konusu gecikme cezalarının partinin amaçlarına uygun olduğunu, parti tüzel kişiliği adına yapıldığını, belgeye dayandığını ve parti yetkililerinin bilgisi dahilinde yapıldığını ifade etmişlerdir. 2820 sayılı Kanun'da parti görevlilerinin kişisel kusurlarından kaynaklanan harcamaların usulsüz olacağı yönünde bir düzenleme bulunmadığını, bu giderlerin doğruluğunda kuşku bulunmadığı ve belgeye dayalı olduğu için hazineye irat kaydının düzenlendiği Kanun'un 75. ve 76. maddeleri kapsamında da değerlendirilemeyeceğini bildirmişlerdir.

Partinin siyasi faaliyetlerine ilişkin harcamalara ait gecikme bedellerinin ve gecikme faizlerinin parti bütçesinden ödenmesinin usulüne uygun olduğunun kabulü gerekir.

Alparslan ALTAN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Erdal TERCAN ile Zühtü ARSLAN bu görüşe katılmamıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin 81 il örgütünü kapsayan 2008 yılı giderleri toplamı 1.102.486,12 TL olup bunun 700.313,70 TL'si yönetim giderlerinden, 10.863,15 TL'si personel giderlerinden, 252.000,22 TL'si verilen örgüt yardımlarından, 52.493,55 TL'si parti etkinlik giderlerinden, 26.332,76 TL'si gezi, seçim, toplantı giderlerinden, 26.541,74 TL'si basın, yayın, propaganda giderlerinden, 1.130,00 TL'si demirbaş alım giderlerinden, 11.355,30 TL'si vergi, mahkeme vb. giderlerinden, 18.829,72

TL'si diğer parti giderlerinden, 2.625,98 TL'si geçmiş yıl giderlerinden oluşmaktadır. Parti il örgütlerinin 2008 yılına devreden kasa banka mevcudu 187.330,46TL'dir.

Parti il örgütlerinin 2008 yılı kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu görülmüştür.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Partinin sunmuş olduğu defter ve belgeler üzerinde yapılan incelemelerde Partinin 2008 yılında herhangi bir taşınmaz ile menkul kıymet ve hak ediniminde bulunmadığı, edinmiş olduğu toplam 1.130,00 TL tutarındaki taşınır mal edinimlerinin ise 2820 sayılı Kanun'un 68. maddesine uygun olduğu anlaşılmıştır.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

IV- SONUÇ

İşçi Partisinin 2008 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 2.984,50TL karşılığı parti mal varlığının, 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesi uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine,

2- Partinin 2008 yılı kesin hesabında gösterilen 1.456.688,54 TL gelir, 1.355.973,67 TL gider, 210.039,78 TL gelecek yıla devreden nakit miktarının ve 1.130,00 TL tutarındaki taşınır mal ediniminin Hazineye gelir kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, Alparslan ALTAN, Erdal TERCAN, Zühtü ARSLAN'ın Genel Merkez giderleri yönünden, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün ise kararın tümü yönünden karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

17.12.2014 gününde karar verildi.

Başkanvekili	Başkanvekili	Üye
Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN	Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye	Üye	Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Recep KÖMÜRCÜ	Burhan ÜSTÜN
Üye	Üye	Üye
Engin YILDIRIM	Nuri NECİPOĞLU	Hicabi DURSUN
Üye	Üye	Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Erdal TERCAN

Muammer TOPAL

Üye

Üye

Üye

Zühtü ARSLAN

M. Emin KUZ

Hasan Tahsin GÖKCAN

KARŞI OY GEREKÇESİ

İşçi Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2008 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan incelemede, Parti görevlilerinin sigorta primi ödemeleriyle ilgili yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemeleri sonucu oluşan toplam 11299,25 TL gecikme zammı bedellerinin Parti bütçesinden ödendiği görülmüştür. Parti yetkilileri göndermiş oldukları açıklamada, “*gecikme cezalarının Partinin amaçlarına uygun olduğunu, Parti tüzel kişiliği adına yapıldığını, belgeye dayandığını ve Parti yetkililerinin bilgisi dahilinde yapıldığını*” ifade etmişlerdir. Mahkememiz çoğunluğu tarafından yapılan değerlendirmede ise, Partinin siyasi faaliyetlerine ilişkin harcamalara ait gecikme bedellerinin Parti bütçesinden ödenmesinin usulüne uygun olduğu kabul edilmiştir.

Mali denetim, öncelikle siyasi parti yönetiminde yer alamayan parti üyeleri açısından önem taşımaktadır. Böylece partililer, parti yönetici ve sorumlularının hesapları, gelir ve giderleri yapma yöntemlerinin kanun ve mevzuata, partinin ilkelerine ve amaçlarına uygunluğunu saptama ve gerektiğinde parti içi mekanizmaları devreye sokarak gerekli tedbirleri alma, buna imkân bulamamaları halinde ise, gerekirse partiyle ilişkilerini sonlandırma fırsatlarını elde ederler. Mali denetimin bu etkisi siyasi parti faaliyetlerinde saydamlığın sağlanmasına yol açarak demokratik siyasi hayatın gelişmesine yardım eder.

Mali denetimin diğer önemli etkisi ise parti seçmenleri ve kamuoyu açısından söz konusudur. Seçmen tercihlerinin belirlenmesi ve kamuoyu desteği için saydamlık, hesap verebilirlik ve mevzuata uygunluk tercih nedenlerinden bazılarını oluşturur.

Anayasa Mahkemesi mali denetim sonucunda gelir ve giderlerin kanuna uygun olmadığını saptadığı hallerde sadece Hazineye gelir kaydetme şeklindeki mali denetimi uygulayabilir. Bu bakımdan Mahkeme ya ilgili siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna ya da kanuna uygun olmayan gelir ve giderler dolayısıyla Hazineye gelir kaydedilmesi şeklinde iki tür karar vermektedir.

2820 sayılı Kanun gereğince Anayasa Mahkemesi mali denetimi sonucunda Parti hesaplarının doğru olmadığı veya gelir ve giderleri ile mal edinimlerinin kanuna aykırılıklar taşıdığı kanaatine ulaşırsa Hazinece el koyma kararı verir. Giderlerin irad kaydedilmesi ile ilgili sistemin eleştiriye açık olduğu söylenebilir. Gerçekten de, 2820 sayılı Kanun’un mali denetime ilişkin anılan düzenlemeleri ile getirilen sistem kanuna aykırı gelirlerin irad kaydedilmesi açısından yerinde bir yaptırım ise de, kanuna aykırı giderler açısından ilgili siyasi parti aleyhine bir sonuç doğurabilir. Zira, siyasi parti adına birincisi kanuna aykırı gider, ikincisi ise irad kaydı olmak üzere mükerrer ödeme gerçekleşmektedir. Bu durum karşısında olması gereken yönünden doğrudan parti tüzel kişiliğine yaptırım uygulanmamasını, bunun yerine kanuna aykırı giderleri yapan parti sorumlularının bu miktarı partiye ödemelerini öngören bir mekanizmanın kurulmasının daha yerinde olacağı söylenebilir. Ancak, bu gerekçeyle Anayasa Mahkemesinin kanuna aykırı gider

tespit etmesine rağmen mevcut açık ve emredici mevzuat hükümlerini göz ardı etmesi anılan kanun hükümlerini etkisiz hale getirecek ve Mahkemenin kendi görevini yerine getirmemesi sonucunu doğuracaktır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 70. ve 71. maddelerinde siyasi partilerin bütün giderlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına yapılacağı belirtilmiş ve siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı kuralı getirilmiştir. Siyasi partilerin amaçları Siyasi Partiler Kanunu'nda özel olarak düzenlenmemiştir. Ancak genel olarak Kanunun 3. maddesinde siyasi partilerin tanımı yapılırken dolaylı olarak değinilmiştir. Buna göre, siyasi partiler, Anayasa ve kanunlara uygun olarak; milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile milli iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir Devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır. Siyasi partilerin harcamalarını denetleyen Anayasa Mahkemesi harcamaların niteliğini gözeterek amaca uygunluk konusunda bir değerlendirme yapmak durumundadır.

Parti görevli ve sorumlularının yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemeleri sonucu oluşan gecikme zammı ve faiz gibi ödemelerin Partinin amacına ve kanuna uygun harcamalar olarak kabul edilmesi Parti giderlerinin Anayasa Mahkemesi tarafından denetimini etkisiz ve anlamsız hale getirecektir.

Parti görevli ve sorumlularının yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemeleri sonucu oluşan gecikme zammı ve faiz gibi ödemelerin ilgililerin şahsi sorumluluklarını doğurması yanında, siyasi partilerin amaçlarına da uygun bulunmaması nedeniyle Anayasa Mahkemesinin şimdiye kadar istikrarlı uygulaması bu tutarda giderin Hazineye irad kaydedilmesi yönünde olmuştur. Eldeki işte de bu istikrarlı uygulamadan dönülmesini gerektirecek bir durum bulunmamaktadır.

Belirtilen nedenlerle, söz konusu gecikme zammı giderlerinin Parti amaçlarına uygun ve Parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 11299,25 TL'nin aynı Kanun'un 75. maddesi uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle, çoğunluğun Parti gelir ve giderlerinin *"eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununa uygun olduğuna"* ilişkin görüşüne katılmamız mümkün olmamıştır.

Başkanvekili

Alparslan ALTAN

Üye

Erdal TERCAN

KARŞIOY YAZISI

İşçi Partisinin 2008 yılı mali denetimi konusunda 16.7.2009 tarihinde ilk inceleme yapılmış; Partinin 2008 yılı kesin hesabının esas incelenmesi sonucunda da 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 69. ve 70. maddelerine uygun olarak belgelendirilmeyen toplam 14.283,75 TL karşılığı Parti malvarlığının Kanun'un 75. maddesi gereğince Hazineye gelir kaydedilmesine karar verilmiştir.

Esas Sayısı:2009/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2014/86

İlk incelemesi 2009 yılında yapılan dosya üzerinde 17.12.2014 günü denetim yapılarak karar verilmiştir. Buna göre, Partinin 2008 yılı mali denetimi 6 yıl sonra yapılabilmiş olmaktadır.

Siyasi partilerin mali denetimlerinde, genel olarak kanuni belge saklama yükümlülüğüne ilişkin hukukumuzda geçerli olan ve 2820 sayılı Kanun'da da ilk inceleme kararından itibaren 5 yıl olarak öngörülen sürenin sona ermesinden sonra, kanunen saklanması zorunluluğu dahi kalkan harcamalar nedeniyle Hazine'ye irat kaydetme kararı verilmesinin yasal dayanağı olmadığı düşüncesindeyim. Kaldı ki, hukukumuzda genel olarak geçerli olan belge saklama süresinin yanı sıra, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda da vergi alacağının, doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmemesi halinde zamanaşımına uğrayacağı öngörülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin siyasi partilerin gelir ve giderlerine ilişkin mali denetim, Anayasa'nın 69. maddesinin üçüncü fıkrasına göre yapılan, kendine özgü bir yargısal denetimdir. Mahkeme bu denetimi yaparken Sayıştaydan yardım almakla birlikte Sayıştay denetiminin sonuçları ile bağlı kalmaksızın bağımsız olarak karar verir.

Anayasa Mahkemesinin yaptığı mali denetim, yargısal bir denetim olmakla, Anayasa'nın 2. maddesinde güvence altına alınan demokratik hukuk devleti ve 36. maddesinde yer alan adil yargılanma hakkına uygun olmak zorunluluğundadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ve Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruları karara bağlamaya başladığı iki yılı aşkın sürede istikrar kazanan içtihatlarına göre, tek dereceli ve dosya üzerinden yapılan bir yargılamada, hesap yılından altı yıl sonra karar verilmesi makul olmayan bir sürenin geçtiğini açıkça göstermektedir. Uzun yargılamanın, parti tüzel kişiliğinin Anayasal haklarını ihlal edip etmediği değerlendirilmeksizin Hazineye irat kararı verilmesinin bu yönden de büyük bir hata olduğunu düşünmekteyim.

Beş yıldan eski dönemlere ilişkin irat kaydetme kararlarına ilişkin görüşüm Esas: 2001/20, Karar: 2009/48 sayılı ve Resmî Gazete'nin 26.11.2009 tarihli mükerrer nüshasında yayımlanan Anayasa Mahkemesi siyasi parti mali denetimi kararına karşı yazdığım karşıoyda da açıklanmıştır.

Yukarıdaki nedenlerle İşçi Partisinin 2008 yılı mali denetimine ilişkin karara katılmıyorum.

Üye

Osman
Alifeyyaz
PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

İşçi Partisinin 2008 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda 11.299, 25 TL tutarındaki gecikme bedelleri ile gecikme faizlerinin parti bütçesinden ödenmesinin 2820 sayılı Kanuna uygun olduğuna, dolayısıyla söz konusu giderin irat kaydedilmemesine karar verilmiştir.

Mahkememiz çoğunluğunun gerekçesi şu şekildedir: *“Partinin siyasi faaliyetlerine ilişkin harcamalara ait gecikme bedellerinin ve gecikme faizlerinin parti bütçesinden ödenmesinin usulüne uygun olduğunun kabulü gerekir.”* Bu görüşe katılmak mümkün değildir.

Esas Sayısı:2009/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2014/86

Siyasi partiler, demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Ülkeyi yönetmeye talip olan bu kuruluşların gelir ve giderlerinin kanunlara uygun olması ve bu konuda azami özenin gösterilmesi gerektiği izahtan varestedir. Bu kapsamda, parti görevlilerinin partiye ait ödemelerin zamanında yapılması hususunda gerekli tedbirleri alması zorunludur. Kişisel sorumluluk kapsamında olan bu tedbirlerin alınmaması ve gerekli özenin gösterilmemesi sonucu ortaya çıkan gecikme bedellerinin ya da gecikme faizlerinin parti tüzel kişiliğine yüklenmesi söz konusu olamaz.

Nitekim Mahkememiz, önceki kararlarında bu şekildeki giderlerin Hazineye irat kaydedilmesine hükmetmiştir. Mahkememiz irat gerekçesini şu şekilde açıklamıştır:

“Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme bedelleri ile cezalı köprü geçiş ücretlerinden parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkânı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Parti görevlilerinin kusurlarından kaynaklanan söz konusu harcamaların parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden, 4.553,32 TL tutarındaki gider karşılığı Parti malvarlığının Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.” (E.2011/14 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K.2013/113, 25.9.2013. Aynı yöndeki kararlardan bazıları için bkz. E.2008/16 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K.2010/28, 13.5.2010; E.2007/19 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K.2011/13, 21.6.2011; E.2011/14 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K.2013/113, 25.9.2013; E.2008/16 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K.2010/28, 13.5.2010; E.2009/18 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K.2013/124, 11.12.2013; E.2008/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K.2014/34, 4.6.2014)

Anayasa Mahkemesinin bu kararlarında belirttiği gibi, parti yetkililerinin kişisel hata ya da ihmallerinden kaynaklanan gecikme bedelleri ile gecikme faizlerinin Hazineye irat kaydedilmesi gerekmektedir. Bu sonuçtan ayrılmayı haklı kılacak bir gerekçe bulunmadığından, yukarıda belirtilen giderin usulüne uygun olduğu yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Zühtü ARSLAN